

СТАНОВИЩЕ

От: **проф. д-р Христо Иванов Катранджиев, УНСС – София**
научна специалност: 05.02.26 Маркетинг

Относно: **конкурс за професор по област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Маркетинг“ в ПУ „П. Хилендарски“**

1. Представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № РД-22-44 от 09.01.2026 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в ПУ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Маркетинг“, обявен за нуждите на катедра „Маркетинг и международни икономически отношения“ към Факултета по икономически и социални науки.

За участие в обявения конкурс е подал документи кандидата доц. д-р Теофана Валентинова Димитрова-Станева – преподавател в катедра „Маркетинг и международни икономически отношения“ към ПУ.

Представеният от доц. д-р Теофана Димитрова-Станева комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи: молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса; автобиография по европейски формат; дипломи за придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ с приложение и за присъдена образователна и научна степен „доктор“; диплома (свидетелство) за академичната длъжност доцент; списък на научните трудове; научни трудове (копия на публикациите); справка за съответствие с минималните национални и допълнителните факултетни изисквания; декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи; анотации на материалите по чл. 76. от ПРАСПУ (на български и чужд език); самооценка на приносите; списък на цитиранията; разделителни протоколи; документ (удостоверение) за трудов стаж; документи за учебна работа; документи за научноизследователска работа; документи съобразно допълнителните изисквания на ФИСН; други документи; комплект от всички документи на електронен носител.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ се отчитат общо 35 публикации, включително: 1 монография – хабилитационен труд; 2 монографии, които не са представени като основен хабилитационен труд; 1 книга, разработена въз основа на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“; 8 студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и/или Web of Science; 4 студии в нереперирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове; 4 статии и 1 доклад, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и/или Web of Science; 9 статии и 4

доклада в нерепубликани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томовете; както и 1 университетски учебник.

Двадесет и седем от разработките са в съавторство (публикации: 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 32, 33) и осем – самостоятелни (публикации: 1, 4, 20, 22, 27, 29, 34, 35). При петнадесет от публикациите в съавторство (57,69%) кандидатът участва като първи автор (6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 25).

Езиковото разпределение на всички разработки е следното: 23 (65,71%) на английски език и 12 (34,29%) на български.

Записът на кандидата в базата данни Scopus е ID: 57200270351, като индексът на Хирш е $h = 3$ и включва девет научни публикации, публикувани от 2017 г. насам. Към 05.01.2026 г. за шест от тях са отчетени общо 55 цитирания, всички реализирани след 2014 г., т.е. след конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“. От деветте публикации, индексирани в Scopus, осем са в издания с определен квартал: шест в Q2 (Публикации: 5, 6, 7, 8, 9, 12), една в Q3 (Публикация 11) и една в Q4 (Публикация 21).

Записът на участника в настоящата процедура в базата Web of Science е ID: ONJ-8440-2025, като индексът на Хирш е $h = 3$ и включва девет научни публикации от 2019 г. досега. Четири от тях не дублират документите, отчетени в Scopus (Публикации: 10, 18, 19, 20). Те са реализирани в издания, индексирани в ESCI (Emerging Sources Citation Index).

Отчитат се участия в общо седем научноизследователски проекта (6 вътрешни и 1 национален проект). В един от проектите кандидатът е ръководител (Приложение 19.1), а в друг – координатор (Приложение 19.2).

За периода 2020 – 2025 г. са изготвени 5 рецензии на монографии, 11 рецензии на научни статии, от които 5 – в издания, индексирани и реферирани в Scopus, както и 6 рецензии на научни доклади.

Към документацията за участие в конкурса е представен списък с 67 цитирания. От тях в справката за съответствие с минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ са отчетени 10 цитирания (150 т.) в научни публикации, реферирани и индексирани в световните бази данни Scopus и Web of Science.

Доц. Димитрова е била научен ръководител на 3 докторанти. Единият от тях успешно е защитил дисертационния си труд и е получил образователната и научна степен „доктор“.

Кандидатът има предходни и настоящи членства в редакционните колегии на общо 5 национални и международни научни издания.

Доц. Димитрова е представила справка и доказателствен материал за покриване на минималните национални изисквания и допълнителните изисквания на ФИСН за заемане на академичната длъжност „професор“. Реалният брой точки, с които тя участва в конкурса е 1084,16 т. (от показатели: А – 50 т.; В – 100 т.; Г – 599,16 т.; Д – 150 т., Е – 185 т.), което значително надвишава изискуемия праг от 550 точки. Тя изпълнява и допълнителните изисквания на Факултета по икономически и социални науки на ПУ „Паисий Хилендарски“ – отчетени са 821,2 т. при изискуеми 450 т.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

2.1. Оценка на учебно-педагогическата дейност

Доц. Димитрова извежда два лекционни курса, „Маркетинг“ и „Маркетингов мениджмънт“, в ОКС „бакалавър“ и/или „магистър“ в три от факултетите на ПУ. Тя е титуляр

и на дисциплината „Бранд мениджмънт“, преподавана в магистърски програми във ФИСН. Отчетената от нея аудиторна заетост (АЗ) за периода 2020/2021 – 2024/2025 уч. г. възлиза на общо 2266 часа упражнения, като за всяка от посочените години тя надвишава установения норматив от 300 часа за щатни преподаватели на ПУ.

Разработила е 1 самостоятелен учебник и 1 учебно помагало, които осигуряват необходимата учебно-методическа база за обучението на студентите.

От представените справки е видно, че през последните учебни години аудиторната заетост на кандидата устойчиво надвишава определения минимум, което потвърждава необходимостта на катедрата от хабилиотиран преподавател в областта на обявения конкурс. Това свидетелства за *значителен преподавателски опит и активна учебно-преподавателска дейност.*

Учебно-педагогическата дейност на доц. д-р Димитрова като лектор, автор на учебници/учебни помагала и учебни програми, напълно отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ в Пловдивския университет „П. Хилендарски“.

2.2. Оценка на научноизследователската дейност

В рамките на настоящия конкурс кандидатът е представил монографично изследване на тема „Sustainable consumer behavior: From global evidence to local insights among Generation Z in Bulgaria“. То е посветено на важна и актуална тема за нашето съвремие – устойчивото потребителско поведение (УПП) и начините, по които младите хора формират и проявяват своите потребителски избори в условията на задълбочаващи се глобални екологични предизвикателства. Избрана е структура, разгърната в три глави, които последователно разглеждат теоретичните, аналитичните и емпиричните аспекти на УПП. В първата глава доц. Димитрова проследява развитието на научните изследвания относно УПП чрез библиометричен анализ на публикации, индексирани в базите данни Scopus и Web of Science за периода 1999 – 2024 г., като идентифицира водещи издания, автори, научни мрежи и основни тематични направления. Втората глава представя систематичен преглед на научната литература относно устойчивото потребителско поведение сред Поколение Z, изготвен съгласно методологията PRISMA и базиран на публикации, индексирани в Scopus, Web of Science Core Collection и ProQuest. В третата глава са представени резултатите от емпирично изследване върху поведението при покупка на устойчиво облекло сред представители на Поколение Z в България, като се анализират използваните методи, тестваните хипотези и установените зависимости. Монографията има своята научна и практико-приложна стойност, тъй като допринася за по-задълбоченото разбиране на факторите, формиращи УПП сред Поколение Z, и разширява изследванията в областта на устойчивото потребление и маркетинга.

Другите две монографии и книга на база дисертационен труд, предоставени от кандидата, също разглеждат въпроси и проблеми, пряко свързани с тематиката на обявения конкурс.

Останалите публикации в настоящата процедура са посветени на актуални аспекти от приложното поле на маркетинга, сред които маркетинговите комуникации, бранд лоялността и управлението на маркетинговите дейности в различни сектори, дигиталната трансформация, маркетинговата етика, иновационното развитие на предприятията и приложението на различни аналитични и управленски модели в маркетинга.

Може да се направи изводът, че кандидатът не само изпълнява националните минимални количествени изисквания, но и демонстрира високо качество на научната си продукция.

При анализа на подадените публикации за целите на обявения конкурс не са констатирани доказателства и/или няма установени сигнали за нарушаване на авторски права на други изследователи към момента на изготвяне на становището.

Характеризиране на научните приноси

Представените от кандидата 34 научни публикации могат да бъдат класифицират в следните четири тематични направления:

- 1) *Устойчиво потребителско поведение* (трудове с номера: 1, 9, 13, 24);
- 2) *Маркетинг в сферата на висшето образование* (трудове с номера: 2, 3, 11, 16, 19, 20, 22, 28, 32, 33, 34);
- 3) *Образователен брандинг* (трудове с номера: 6, 10, 25);
- 4) *Приложни аспекти на маркетинговото управление в различни сектори на икономиката* (трудове с номера: 5, 12, 14, 15, 18, 21, 23, 26, 29, 30, 31, 35).

Намирам, че личният принос на доц. Димитрова в научните трудове е безспорен и приемам така изготвената справка за приносите на кандидата в посочените тематични направления:

Научни приноси

▪ Синтез и разширяване на научното знание за устойчивото потребителско поведение. Установени са водещите теоретични рамки, основните детерминанти и бариери, доминиращите тематични направления и поведенчески резултати в научната литература върху устойчивото потребление и потребителско поведение (трудове с номера: 1, 9, 13, 24).

▪ Обогаляване на маркетинговата теория в сектора на висшето образование. Систематизирани и концептуално осмислени са ролята на маркетинговата концепция, маркетинговите комуникации, качеството на образователния продукт, публичния образ и конкурентоспособността на висшите училища, както и основните подходи, инструменти и показатели за тяхното управление и оценка в условията на засилена конкуренция и пазарна ориентация на системата на висшето образование (трудове с номера: 2, 3, 11, 16, 19, 20, 22, 28, 32, 33, 34)

▪ Доразвиване на научните знания за образователния брандинг. Установено е, че бранд имиджът, бранд асоциациите, възприеманото качество, удовлетвореността и ангажираността функционират като ключови фактори за формиране на лоялността и комуникацията „от уста на уста“ в образователната сфера (трудове с номера: 6, 10, 25).

Научно-приложни приноси

▪ Разработена и апробирана е методика за изследване на поведението при покупка на устойчиво облекло сред Поколение Z. Методиката включва моделиране и оценка на директните и индиректните ефекти на ключови екологични, социални и личностни фактори върху намерението за покупка и реалното устойчиво потребителско поведение (труд с номер: 1).

▪ Разработване, емпирично тестване и валидиране на психометрични модели за измерване на потребителското поведение в български контекст. Анализирани са сложни причинно-следствени зависимости между латентни конструкти, включително преки, косвени

и модериращи ефекти, при отчитане на специфичните характеристики на българските участници в изследванията (трудове с номера: 6, 7, 8, 9, 13, 17).

▪ Разширяване на научно-приложните аспекти на маркетинговото управление. Разработени, интегрирани и апробирани са аналитични и хибридни управленски инструменти (SWOT-АНР-TOWS, SPACE анализ). Идентифицирани са ключови управленски възможности и предизвикателства в различни сектори (здравеопазване, финанси, телекомуникации, винарска индустрия), подпомагащи вземането на стратегически решения и изграждането на устойчиви конкурентни предимства (трудове с номера: 5, 12, 14, 15, 18, 21, 23, 26, 29, 30, 31, 35).

Академична известност

Кандидатът за академичната длъжност „професор“ е разпознаваем в научната общност, което се потвърждава от предоставената справка за цитиранията. Установени са 44 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 4 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 19 цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране. Проверката в Google Scholar към момента на изготвяне на становището сочи 291 цитирания (248 след 2021 г.) и h-index 6.

3. Допуснати слабости, критични забележки и препоръки

В хода на анализа на предложената кандидатура не съм слабости. Нямам критични бележки. Мога само да препоръчам на доц. д-р Теофана Димитрова да продължава в същия дух и като преподавател, и като изследовател.

4. Заключение

Документите и материалите, представени от доц. д-р Теофана Димитрова-Станева, **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **значителен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и доцент. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и в научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на доц. д-р Теофана Димитрова-Станева е **несъмнена**.

Постигнатите от доц. д-р Теофана Димитрова-Станева резултати в учебната и в научноизследователската дейност **напълно** съответстват на минималните национални и допълнителните изисквания на Факултета по икономически и социални науки, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и с оглед на анализа на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научноприложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на

Научното жури да изготви доклад предложение до Факултетния съвет на Факултета по икономически и социални науки за избор на доц. д-р Теофана Валентинова Димитрова-Станева на академичната длъжност „професор“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика (Маркетинг).

09.03.2026 г.

Изготвил становището:.....

(проф. д-р Христо Иванов Катранджиев)